

Telšių vyskupijos kurija

(Atkelta iš 9 p.)

tamiestyje įvyko teorinė-mokslinė konferencija, kurioje pranešimą apie Žemaičių kultūros draugijos veiklą ir problemas perskaitė ŽKD valdybos prezidiumo narys A. Rimeika. Apie Žemaitijos kultūrinis centrus XIX a. kalbėjo istorijos mokslų kandidatas E. Aleksandravičius. Menotyrininkas, mokslų kandidatas V. Rimkus perskaitė pranešimą apie žemaičių medžio skulptūrą, Orvydų sodybą. Apie Mažosios Lietuvos dailės savitumą konferencijoje kalbėjo dailėtyrininkas J. Totorius, apie Žemaitijos liaudies raižinius – dailėtyrininkas A. Valius. Parodos, konferencijos dalyviai dalyvavo ekskursijoje po Žemaitiją, susipažino su uostamiesčiu, Kretinga, Plunge, Plateliais, Telšiais, Mažeikiais, Akmene, Papile.

1989 m. rugsėjo 23 d. Žemaičių muziejuje „Alka“ įvykusiame ŽKD valdybos posėdyje dalyvavo 14 žmonių. Jame tartasi dėl tolesnių draugijos veiklos krypčių, jos suaktyvinimo, Rainių koplyčios statybos, ŽKD centro kūrimo. Tąsyk buvo nutarta ŽKD centrą įkurti Telšiuose – prie Žemaičių muziejaus „Alka“. Siūlyta čia įrengti ŽKD fonoteką, filmoteką, Žemaičių seklyčią.

Šiame posėdyje buvo pradėta diskutuoti, kodėl ŽKD centras turi būti Telšiuose, o ne kur nors kitur. Nutarta ateityje to klausimo nebekelti, nes Telšiai – simbolinė Žemaitijos sostinė, todėl ŽKD centrui ir priderėtų būti ne kur nors kitur, o Telšiuose.

Posėdyje pateikta informacija, kad Rainių koplyčios statybai jau paaukota 10 000 rublių. Nutarta rūpintis, kad Rainių koplyčia būtų pastatyta iki Rainių tragedijos 50-ies metų sukakties, t. y. iki 1991 m. birželio 24 dienos.

Diskutuojant dėl tolesnės ŽKD veiklos pažymėta, kad didžiausias dėmesys turi būti skirtas krašto istorijos tyrinėjimams, etnografijai, literatūrai, spaudai.

1989 m. didelė grupė Telšių visuomenės atstovų, susibūrusių į Lietuvos persitvarkymo Sąjūdį, ir Žemaičių kultūros draugijos prezidiumas kreipėsi į Telšių rajono vadovus, kad būtų parengta Žemaitijos sostinės tolesnio tvarkymo kokybiškai nauja programa – reali, tačiau jaunatviškai maksimalistinė, verta Telšių – Žemaitijos sostinės – vardo. Į kreipimąsi iš dalies buvo atsižvelgta rengiant Telšių miesto generalinį planą.

Tais pačiais metais ŽKD kreipėsi į Luokės tarybinį ūkį, kad draugijai (muziejui įkurti) būtų skirtos patalpos Biržuvėnų dvare. Šis prašymas patenkintas – 1989 m. lapkričio 27 d. patalpos muziejui buvo paskirtos. Ten pradėti kaupti eksponatai iš Biržuvėnų apylinkių.

1989 m. pabaigoje draugija daugiausia rūpinosi, kad būtų tinkamai įamžintas Rainių tragedijos aukų atminimas. ŽKD iniciatyvą materialiai parėmė daugelis Žemaitijos ir Lietuvos žmonių. Vien Telšių trikotažo gamybinis susivienijimas „Mastis“ koplyčios statybai paskyrė 10 tūkst. rublių, Akmenės statybinių medžiagų kombinatas – 20 tūkst. vnt. silikatinių plytų.

1989 m. lapkričio mėnesį įsikūrė ŽKD Telšių pavietas. Į jo tarybą buvo išrinkti 7 nariai: Elvyra Spudytė (pirmininkė), Vytautas Savickas, Petras Gintalas, Petras Bumblauskas, Alvydas Ivoncius, Irena Butėnienė ir Steponas Pikiotas. Tuo metu telšiškiai daugiausia dirbo ruošdamiesi artėjančiam Telšių miesto savivaldos 200 metų sukakties paminėjimui ir poeto, Žemaičių muziejaus „Alka“ įkūrėjo Prano Genio gimimo 90 metų sukakčiai.

Lietuvoje kuriantis vis naujiems ŽKD skyriams, jų nariai ėmė gražiai bendradarbiauti, lankyti vieni kitus, organizuoti bendrus suėjimus, šventes. Vieni iš aktyviausių čia buvo Klaipėdos žemaičiai, susibūrę į „Žemaičių alkierų“. Jo motinėle – išradinga ir nepailstanti „Klaipėdos“ laikraščio žurnaliste Janina Zvonkuvienė. „Žemaičių alkierius“ itin daug keliavo. Jie tais metais aplankė Alytaus, Vilniaus, Liepojos, Gargždų, daugelio kitų miestų ir rajonų žemaičius. Uostamiesčio „Žemaičių alkierius“ daugelį metų visoje Lietuvoje ir už jos ribų buvo didelio žemaitiško užsidegimo pavyzdžiu kitiems.

1990 m. pradžioje V. Vaivada vėl ėmėsi konkrečių darbų, kad būtų išleistas Žemaitijai skirtas, į „Minties“ leidyklos planus įtrauktas Žemaitijai skirtas almanachas. Tąsyk buvo sudaryta sutartis su redaktorių kooperatyvu Nr. 325 dėl žurnalo parengimo spaudai. Pirmiesiems numeriams buvo surastas popierius, surinkta nemažai tekstų ir iliustracijų, tačiau tuo metu tokiame leidiniui dar nebuvo lemta gimti. Nebuvo tais metais pradėtas leisti ir draugijos informacinis biuletenis.

1990 m. sausio 19 d. Telšiuose įvyko trečiasis ŽKD valdybos posėdis. Jame, susipažinus su Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų rinkimų įstatymu, Augustinui Jonušui pasiūlius, Algirdui Žebrauskui ir keliems kitiems posėdžio dalyviams pritarus, kandidatu į Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus Užvenčio apygardoje Nr. 83 buvo iškeltas Vilniuje gyvenęs rašytojas Stasys Kašauskas (g. 1943 m. Birikų kaime, Telšių r.).

Žemaičių kultūros draugija rinkimuose į Lietuvos TSR AT tais metais rėmė ir žinomą visuomenės veikėją Algirdą Kumžą, kilusį iš Varnių krašto (Telšių r.), gyvenantį Vilniuje. Abu šie kandidatai buvo išrinkti Lietuvos TSR AT deputatais.

Ketvirtasis ŽKD posėdis įvyko 1990 m. gegužės 5 dieną. Jame informaciją apie ŽKD finansinę veiklą pateikė L. Valatkienė. A. Žebrauskas supažindino su Rainių koplyčios statybos eiga. Posėdžio dalyviai buvo informuoti, kad ruošiamasi sutvarkyti ne tik žudynių vietą, bet ir žuvusiųjų kapus. Pritarta pasiūlymui 1991 m. pažymėti Varnių tragedijos sukaktį.

A. Butrimas posėdyje pranešė, kad artimiausia Varnių konferencija vyks 1990 m. liepos 27–29 dienomis. Buvo nutarta pairūpinti, kad iki to laiko būtų atstatytas M. Valančiaus paminklas Varniuose. Posėdyje pritarta, kad iš ŽKD lėšų būtų išleistas pirmasis knygų serijos „Žemaičių praeitis“ tomas.

Pranešta, kad Žemaičių muziejuje „Alka“ jau numatytos atskiros patalpos ŽKD būstinei, bibliotekai.

Šiame posėdyje buvo nutarta 1990-ųjų metų pabaigoje arba 1991-ųjų pradžioje sušaukti Žemaičių kultūros draugijos pirmąjį suvažiavimą.

ŽKD valdyba pritarė, kad Telšiuose 1991 m. liepos mėnesį būtų surengta respublikinė medalininkų stovykla. Ji įvyko. Stovykloje sukurti darbai buvo palikti Žemaičių muziejui „Alka“, kaip ir anksčiau bei vėlesnių medalininkų stovyklų, vykusių Telšiuose, menininkų sukurti darbai.

Posėdžio metu taip pat buvo nutarta Durbėje (Latvija) iškilmingai paminėti Durbės mūšio 730-ąsias metines.

Posėdžio dalyviai sutarė, kad artimiausiais metais daugiausia dėmesio reikia skirti Žemaitijos šviesuolių M. Valančiaus, P. Genio, P. Višinskio, V. Mačernio, Lazdynų Pelėdos, J. Mickevičiaus, J. Pabrėžos, S. Stanevičiaus, D. Poškos, S. Daukanto, profesorių Biržiškių, J. Šliūpo, J. Perkovskio, K. Simanavičiaus, M. Untulio, Butkų Juzės, V. Jurgučio, vyskupų Justino Staugaičio, Vincento Borisevičiaus atminimui įamžinti.

Nutarta ŽKD vėliavą pašventinti Varnių konferencijos metu. Paskaitų situacijai, vėliava buvo pašventinta Varniuose, atstatant vyskupo Motiejaus Valančiaus paminklą.

Šiame posėdyje į ŽKD prezidiumą papildomai buvo išrinkta telšiškė Janina Bucevičiūtė. Jai patikėtos ŽKD sekretorės pareigos.

Draugija veikė. Jos gyvybingumą rodė rajonuose ir miestuose besikuriantys ŽKD skyriai ir bendrijos. Vieni iš pirmųjų į draugijos veiklą įsijungė Vilniaus žemaičiai, kuriems vadovavo Stasys Gutautas.

1989 m. kovo 14 d. Klaipėdos mokytojų namuose įvyko ŽKD Klaipėdos pirminės organizacijos steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo ir ŽKD pirmininkas S. Kasparavičius bei ŽKD prezidiumo narys V. Vaivada. Iš pradžių Klaipėdos žemaičiams vadovavo Dramos teatro aktorius Aleksandras Šimanskas. Antrasis uostamiesčio žemaičių susirinkimas įvyko 1989 m. balandžio 14 d. Spec. autotransporto įmonės klube. Tų pačių metų balandžio 26 d. įvykusiame klaipėdiečių susirinkime uostamiestyje buvo įsteigtos ŽKD Klaipėdos pirminės organizacijos 5 sekcijos: istorijos, kalbos ir literatūros, meno, etnografijos ir „Žemaičių“ klubo.

Klaipėdos žemaičiai tapo iniciatoriais ir sukviėdiant į būrį Žemaitijos mokytojus. Gražus renginys jiems buvo suorganizuotas 1993 m. sausio 23 d. Klaipėdos dramos teatro pastate. Jo metu priimtas Kreipimasis į visus Žemaitijos pedagogus. Kreipimesi buvo raginama neventi mokyklose žemaičių kalbos, ugdyti vaikų domėjimąsi savo krašto istorija ir kt. Šis laiškas buvo išplatintas ne tik tarp renginio dalyvių, bet ir paskelbtas spaudoje. Jį Klaipėdos žemaičiai patys vežiojo po Žemaitijos rajonų švietimo skyrius. Šio darbo iniciatorė buvo J. Zvonkuvienė.

ŽKD veiklai pritariantys Telšių žemaičiai 1989 m. gruodžio mėnesį Žemaičių muziejuje „Alka“ suorganizavo naujametinį koncertą. Susirinkti į šį renginį visuomenę pakvietė žemaitiškai parašyti skelbimai.

1989 m. antrąją Kalėdų dieną į būrį susirinkę muzikantai, dainininkai, šokėjai, besidomintys Telšių apylinkių folkloru, įkūrė folkloro ansamblį „Insula“. Ansamblio užmąnytojas buvo Jurgis Bumblauskis. „Insula“ ŽKD Telšių pavieta greitai tapo aktyviausiu meno saviveiklos kolektyvu ir tokiu buvo daugelį metų.

1990 m. vasario mėnesį Telšių pavietas suorganizavo Prano Genio 88-ųjų gimimo metinių paminėjimą. Tą pačią dieną gražiai

Prano Genio paminklas prie Žemaičių muziejaus „Alka“ (Telšiai)

buvo pažymėtos ir Žemaičių muziejaus „Alka“ 58-osios įkūrimo metinės.

1990 m. pirmą kartą į Užgavėnių šventę Telšiuose pakvietė „Insulos“ ansamblis. Tada įvyko ir pirmasis viešas „Insulos“ pasirodymas. Per Atvelykį įvyko pirmoji insuliečių išvyka. Jie aplankė Klaipėdą. Vėliau su koncertinėmis programomis „Insula“ buvo išvykusi į Liepoją, Šiaulius. Metams einant, koncertų daugėjo, ansamblis tapo garsus visoje Lietuvoje.

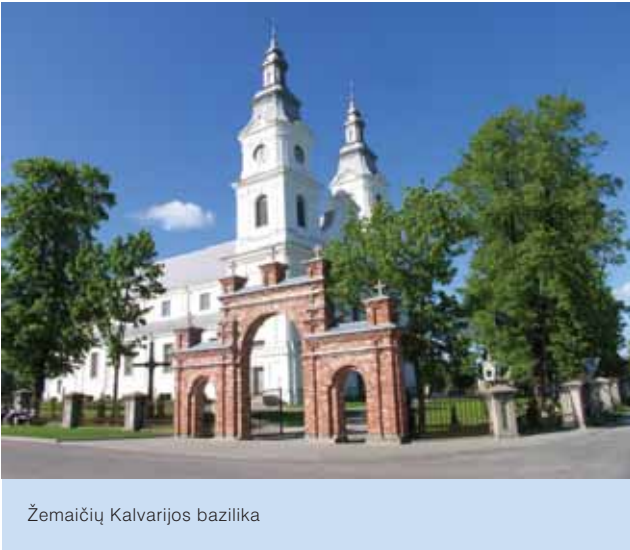
1991 m. Telšių pavieto žemaičiai spaudai parengė knygėlę „Džiugo varpai“. Joje – Telšių krašte surinktos legendos, padavimai. Buvo parengtos spaudai ir dvi Prano Genio poezijos knygėlės.

1989 m. balandžio 26 d. įvyko Alytaus žemaičių, norinčių dalyvauti ŽKD veikloje, susirinkimas. Jame dalyvavo 49 žmonės. ŽKD Alytaus skyriaus pirmininku buvo išrinktas Alytaus rajono švietimo skyriaus vedėjas Vytautas Bigaila, pavaduotoju – „Alytaus naujienų“ redakcijos skyriaus vedėjas Rimantas Steponavičius.

1990 m. sausio 5 d. ŽKD oficialiu raštu kreipėsi į Lietuvos Heraldikos komisiją dėl Žemaitijos herbo, vėliavos ir Telšių herbo sukūrimo.

Tuo pačiu laikotarpiu nemažai dirbta formuojant visuomenės ir valstybinių institucijų nuomonę, kad būtina pradėti statyti Žemaičių muziejaus „Alka“ priestatą-paveikslų galeriją. ŽKD šiame darbe teko pagrindinis vaidmuo. 1991 m. ŽKD pirmininkas S. Kasparavičius sudarė projektavimo darbų sutartį su Šiaulių ir Telšių architektais.

(Nukelta į 12 p.)

Žemaičių Kalvarijos bazilika

(Atkelta iš 11 p.)

1991 m. sausio 1 d. įvyko, Žemaičių muziejaus „Alka“ priestatomo galerijos prie Žemaičių muziejaus „Alka“ užsakomasis konkursas. Buvo peržiūrėti ir aptarti du projekto variantai, kurių autoriai buvo Gintaras Ciciurka, Vladas Janulis ir Saulius Plungė iš Klaipėdos bei Kajetonas Jūrinas iš Šiaulių. Nepritarta nė vienam projektui, nes, komisijos nuomone, pateiktuose darbuose nebuvo pasiekta ansambliško su jau esančiu tos vietos užstatymu, buvo siūlomas per stambus pastato tūris, nebuvo numatytas muziejaus augimo etapiškumas.

ŽKD didelį dėmesį tais metais skyrė folkloro kolektyvų veiklai. Dar anksčiau negu „Insula“, Palangoje susibūrė folkloro kolektyvas „Mėguva“, kuriam vadovavo Zita Baniulaitytė. Garsus tuo metu Žemaitijoje buvo Luokės etnografinis ansamblis. Šie kolektyvai ėmė reprezentuoti Žemaitijos senąsias dainas, šokius, tradicijas, papročius visoje Lietuvoje. Labai aktualu tada buvo ne tik pasirinkti tinkamą repertuarą, bet ir autentiškais rūbais aprengti kolektyvo narius. ŽKD prezidiumas iš pradžių „Insulos“ ansambliui skyrė net pinigų, kad šis galėtų savo nariams nupirkti prie tautinių kostiumų tinkančius batus.

1989 m. spalio 18 d. įvyko ŽKD Akmenės rajono skyriaus steigiamasis susirinkimas. Čia ŽKD skyriaus veiklą koordinuoti buvo paprašyta žinoma šiame krašte režisierė Stasė Niūniavaitė.

Statant Rainių koplyčią, tuo pačiu metu buvo rūpinamasi ir jos vidaus įranga, meno dirbiniais, kuriais koplyčią būtų galima papuošti. Maloniai visus nuteikė Telšių Gelžbetonio konstrukcijų gamyklos gražus žestas – ji ŽKD padovanojo Rainių koplyčiai skirtą skulptūrą-krikščionų. 1991 m. vasario 4 d. iš dailininko Romualdo Inčirausko ŽKD nupirko meno kūrinių – kryžių, medalių ir kt. kūrinių – iš viso už 5 400 rublių. Visos šios vertybės buvo skirtos Rainių paminklo-koplyčios muziejui. Iš šios sumos 500 rublių dailininkas paaukojo Rainių koplyčios statybai.

1990 m. liepos 13 d. didelės išskilmės vyko Durbėje (Latvija). Čia buvo iškilmingai paminėta Durbės mūšio 730 metų sukaktis. Šventėje dalyvavo didelis būrys žemaičių. Juos čia sukvietė J. Zvonkuvienė, A. Narmontas ir J. Vyšniauskas. Renginyje dalyvavo nemažas būrys ŽKD aktyvo, žemaičiai teatralai iš Kretingos. Linksmy-

bės tęsėsi iki pat paryčių. Brolių latvių žemėje žemaičiai jautėsi laukiami ir savi.

1991 m. kovo 29 d. įvyko Rainių koplyčios-paminklo interjero aptarimas, kuriame dalyvavo ir Telšių vyskupas Antanas Vaičius, skulptorius R. Midvikis, dailininkai A. Kmieliauskas, A. Dovydnas, Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas B. Leonavičius, Telšių kunigų seminarijos rektorius K. Gaščiūnas, Telšių katedros dekanas J. Šiurys, ŽKD, Telšių rajono vadovai.

Prasidėjus Atgimimui, buvo pradėti keisti miestų gatvių kai kurie pavadinimai. ŽKD šiuo klausimu taip pat išsakė savo nuomonę ir pateikė pasiūlymus dėl kai kurių gatvių pavadinimų pakeitimo Žemaičių sostinėje Telšiuose.

Maloniai buvo sutiktas pirmasis „Žemaičių praeities“ tomo pasirodymas 1990 metais. Leidinio ats. redaktorius buvo Adomas Butrimas. Knyga išleista pagal Žemaičių kultūros draugijos užsakymą ir draugijos lėšomis 4 tūkst. egz. tiražu. Joje išspausdinta 1990 m. Varniuose vykusios konferencijos medžiaga. Knygą spaudai parengė Mokslo ir enciklopedijų leidykla (Vilnius). Ši leidykla spaudai parengė ir antrąjį „Žemaičių praeities“ tomą (išspausdintas 1993 metais). Joje publikuojami II-osios Varnių konferencijos pranešimai ir straipsniai apie Žemaičių Kalvariją, Biržuvėnus.

1994 m. pasirodžiusioje trečiojoje „Žemaičių praeities“ knygoje paskelbti konferencijos, skirtos S. Daukanto 200 metų sukakčiai, pranešimai, straipsniai apie Žemaitijos praeitį ir jos tyrinėtojus, V. Didžpetrio studija „Linkuvos parapijos bažnyčios ir karmelitų vienuolyno istorijos bruožai“.

1989–1991 m. Žemaitija sujudo per Žemaičiuose nuo seno labai gražiai švenčiamas Užgavėnes. Ypač daug išmonės čia parodė Platelių, Mažeikių, Tirkšlių, Telšių, Palangos, Skuodo žemaičiai.

Pirmąjį ŽKD suvažiavimą buvo numatyta surengti 1991 m. sausio 12 dieną. Kai ši data buvo paskelbta, dar niekas nežinojo, kokius išbandymus Lietuva turės pakelti tomis sausio dienomis.

Sausio 12-ąją politinė situacija šalyje buvo labai įtempta, tačiau vis dėlto į Telšius susirinko nemažas būrelis žemaičių. Vietoje suvažiavimo susirinkusieji nutarė praveisti konferenciją. Joje buvo aptarti tiek Žemaitijos, tiek ir visos Lietuvos tuo laiku aktualiausi nepriklausomybės išsaugojimo klausimai. „Turime išgyventi ir pačiomis sunkiausiomis dienomis“, – kalbėjo daugelis susirinkusiųjų. Konferencijos dalyviai išsiuntė telegramą į Vilnių, kurioje jie rašė, kad žemaičiai pasisako už Lietuvos nepriklausomybę, visados gins ją – kiek tik tai turės jėgų.

Suvažiavimo data buvo atkelta į 1991-ųjų metų gegužės 25 dieną. 1991 m. balandžio 27 d. ŽKD prie Rainių koplyčios sukvietė Rainių miškelyje nukankintų žmonių gimines. Visiems nukankintiems jų giminaičiai, ŽKD nariai pasodino 74 ažuoliukus. Tą dieną Rainiuose buvo susirinkę žemaičiai iš visos Lietuvos. Didžiausias autobusas jų atvažiavo net iš Kauno. Daug buvo ir moksleivių. Jie tvarkė Rainių koplyčios aplinką, valė miškelį.

Plungės rajone įsikūrusi Vytauto Mačernio brolija rūpinosi poeto atminties išsaugojimu. Skulptorius Gediminas Karalius sukūrė paminklo V. Mačerniui projektą. Jį įgyvendinti buvo nutarta Žemaičių Kalvarijoje, netoli poeto žuvimo vietos. Tuo rūpinosi V. Mačernio brolijos pirmininkas Edmundas Mickūnas.

Gegužės 8–9 dienomis Plungėje, Žemaičių Kalvarijoje, Šarnelėje buvo surengtos didelės išskilmės, skirtos V. Mačernio 70 metų sukakčiai paminėti. Ta proga vyko poezijos vakarai, mokslinė kon-

ferencija, mitingas prie V. Mačernio kapo, pašventintas kryžius V. Mačernio žuvimo vietoje.

Labai kūrybingai tais metais dirbo gausus būrys Šiaulių žemaičių.

Liepojos žemaičiai ir iš kitų Lietuvos regionų kilę lietuviai, atgavę 1991 m. sausio 7 d. lietuvių namus, kuriuos čia jie buvo pasistatę dar 1933 m., savo veiklą dar labiau išplėtojo, ėmė kvieisti į pagalbą ŽKD aktyvą, pradėjo kurti lietuviškas mokyklas. Šioje veikloje ŽKD juos rėmė kiek įstengdama.

1991 m. balandžio 20–21 d. Palangoje, „Rugelio“ poilsio namuose, įvyko žemaičių, susirūpinusių, kad būtų atgaivintas žemaitiškas raštas, susirinkimas. Tokio susiejimo didžiausias iniciatorius buvo ŽKD Palangos skyriaus seniūnas A. Narmontas, „Palangos“ laikraščio darbuotoja, žurnalistė Danutė Mukienė ir kalbininkas iš Šiaulių Juozas Pabrėža. Šiame susirinkime J. Pabrėža pateikė patarimus dėl žemaitiškos rašybos, kuriuos jis buvo suderinęs su profesoriumi, dideliu žemaičių kalbos žinovu Aleksandru Girdeniu. Susirinkusieji vieningai pasisakė už tai, kad šie patarimai būtų išleisti atskiru leidiniu ir paskleisti po Lietuvą, ir kad šis darbas būtų atliktas dar iki ŽKD pirmojo suvažiavimo. Tomis dienomis Palangoje taip pat buvo tariamasi ir kitais ŽKD veiklos klausimais, susipažinta su ŽKD skyrių veikla miestuose ir rajonuose. Šiame susirinkime žurnalistė D. Mukienė iškėlė idėją pabandyti iki ŽKD suvažiavimo išleisti ir pirmąjį žemaitišką laikraštuką. Tam buvo pritarta. Kadangi idėja buvo iškelta Palangoje, palangiškiams buvo patikėta ją ir įgyvendinti. Pasitardama su A. Narmontu, J. Zvonkuviene, J. Pabrėža, J. Vyšniausku, pirmąjį laikraščio numerį ėmėsi spaudai rengti D. Mukienė. Laikraščiu pavadinimą – „A mon sakaa?“ – pasiūlė tuometinis Palangos žemaičių kultūros draugijos vadovas A. Narmontas. Leidinys buvo išspausdintas 1991 m. gegužės 23 d. kaip vienkartinis „Palangos“ savaitraščio priedas, skirtas ŽKD pirmajam suvažiavimui. Popierių jam skyrė Palangos miesto taryba, išspausdino Klaipėdos spaustuvė „Rytas“. Laikraštis buvo išleistas 3 tūkst. egz. tiražu. Šiame leidinyje visi tekstai buvo išspausdinti tik žemaičių kalba. Savo rašinius čia publikavo S. Kasparavičius, A. Narmontas, J. Vyšniauskas, A. Žebrauskas, D. Mukienė, J. Zvonkuvienė, J. Pabrėža, A. Jankus, J. Majūras, J. Račkauskienė, V. Galdikas.

Žemaičių kultūros draugijos pirmasis suvažiavimas įvyko 1991 m. gegužės 25 dieną. Suvažiavimą pasveikino Telšių vyskupas A. Vaičius, kiti garbūs svečiai, Telšių rajono vadovai. Suvažiavime buvo aptarta draugijos veikla nuo pat jos susikūrimo pradžios, pateikta informacija apie draugijos skyrių veiklą, priimti ŽKD įstatai, išrinkta nauja ŽKD valdyba, valdybos prezidiumas, nutarta leisti ŽKD laikraštį „A mon sakaa?“, jo redaktore išrinkta D. Mukienė.

Suvažiavime ŽKD pirmininku išrinktas S. Kasparavičius.

Buvo priimtas Kreipimasis į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, Lietuvos Respublikos Vyriausybę, kuriame prašoma pervertinti Lietuvos administracinę-teritorinę paskirstymą, atsižvelgti į etnografines Žemaitijos ribas. Kartu buvo prašoma grąžinti nepagrįstai sunormintus Žemaitijos vietovardžius, įtvirtinti žemaičių etnokultūrą ikimokyklinėse įstaigose ir bendrojo lavinimo mokyklose, ruošti pedagogus, kurie gilintųsi į etninio paveldo reikalus, Klaipėdos universitete rengti žemaičių etnokultūros specialistus, Telšiuose įsteigti žemaičių etninės kultūros centrą, o Telšių kultūros mokyklą reorganizuoti į žemaičių etninės kultūros mokyklą.

(Nukelta į 14 p.)

Pavirvytės dvaro sodybos (Telšių rajonas) fragmentai